

" 12 " 09 2025 ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 7004003 - "Aqrobiznes",
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə ""
Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Kiçik və orta biznesin təşkili problemləri"
Fənn proqramı: Kafedranın 12 sentyabr 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.
Fənn haqqında məlumat:
Kodu: ATMMSF-002
Tədris ili: I (2025-2026) Semestr: MBA
Tədris yükü:Cəmi: 30 saat- (15 s. mühazirə- 15 s.məşğələ)
AKTS üzrə kredit: 6
Auditoriya :

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:
0.5 müəllim Əfəndiyev Əmir Yasin oğlu
Məsləhət günləri və saatları: II gün saat 14:00-16:00
E-mail ünvanı:- amir.efendiyev@mail.ru
Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki vəsaitlər:

Əsas

1. "Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı, 15.12.92
2. "Müəssisələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı, 01.07.94
3. A.Abbasov . "Biznesin əsasları". Bakı, 2005.
4. A.H.Tağıyev, S.A.Fərzəliyev. "Biznesin təşkili və idarə edilməsi". Bakı, 2007.
5. A.Şəkəreliyev. "Biznesin təşkili və idarə edilməsi". Bakı, 2008.
6. A. Məhərrəmov, L.Abişlı. "Müəssisənin iqtisadiyyatı". Bakı, 2013.

Əlavə

7. Abbasov A.B. Sahibkarlıq fəaliyyəti: növləri, təşəkkülü və inkişaf problemləri. Bakı, 1996.
8. D.A.Bağırov, M.X.Həsənlı, R.N.Quşxani. Korporativ maliyyə. Bakı, 2010.
9. Ə.Əlirzayev. Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı problemləri və həlli yolları: nəzəriyyə və təcrübə. Bakı, 2000.
- 10.Y. Məlikov. İnformasiya iqtisadiyyatı. Bakı, 2009.
- 11.Əliyev T.N. və başq. Müştərek müəssisə və sahibkarlıq. Bakı, 2001.
- 12.N. Məmmədov. İqtisadi təhlükəsizlik. Bakı, 2006

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Makroiqtisadiyyat" "Mikroiqtisadiyyat", "Dünya iqtisadiyyatı" və "Aqrar iqtisadiyyat" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V.Korerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Aqrobiznesin təşkil problemləri" və "Beynəlxalq aqrobiznes" fənləri tədris edilir.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn iqtisad yönümlü mütəxəssislərə kiçik və orta biznesin problemləri haqqında ətraflı məlumat verir. Biznesin iqtisadi mahiyyəti, növləri, aqrar sferada biznesin məqsədi və istiqamətləri, kiçik biznesin və biznes infrastrukturun sosial iqtisadi əhəmiyyəti, aqrobiznesdə biznes planların tərtibi, bazar araşdırmalarının aparılması,biznesdə tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması, kiçik və orta biznes subyektlərinin istehsal,xidmət ,satis və maliyyələşmə sferalarında üzləşdikləri bəzi problemlər ətraflı öyrənilir və təhlil edilir. Kiçik və orta biznesin milli iqtisadiyyatın bütün sferalarında, xüsusilə, aqrar sahədə və bütövlükdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında rolunun artırılması istiqamətində xüsusi əhəmiyyətini əhatə edir.

Aqrobiznes MBA ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə ölkədə həyata keçirilən aqrar islahatların inkişafı, çoxukladlı aqrobiznes-sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı prinsiplərini, xüsusiyyətlərini, idarəetmə formalarının daha da təkmilləşdirilməsini,ölkədə əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması üçün kiçik və orta aqro-sahibkarlığın üstün cəhətləri, regionlar, istehsal və xidmət sahələri üzrə inkişaf səviyyəsini öyrənməkdən, sahibkarlıq şəraitində torpaq sahələrindən, əmlakdan, maliyyə vəsaitlərindən, əmək resurslarından daha səmərəli istifadə olunması yollarını izah etməkdən ibarətdir.

Kursun nəticələri: "Kiçik və orta biznesin problemləri" fənninin öyrənilməsi " Aqrobiznesin idarə edilməsi" ixtisasları üzrə magistr səviyyəsində mütəxəssis hazırlığı zamanı makro və mikro səviyyələrdə müasir aqrar iqtisadiyyatının aktual problemlərini, aqrar sferada bazar iqtisadiyyatının inkişaf qanunauyğunluqlarını, elmi-metodoloji məsələlərini, kiçik və orta biznesin beynəlxalq təcrübə əsasında perspektiv fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən etməyə kömək edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzəri alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmış onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal məşğələ dərslərində fəaliyyətə, 30 bal isə kollokviumun nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir билет 5 sualdan ibarət olmaqla 10 balla qiymətləndirilir) toplayır.

Seminar ərzində minimum 3 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda 0 (sıfır) bal qeyd olunur.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Makroiqtisadiyyat" "Mikroiqtisadiyyat", "Dünya iqtisadiyyatı" və "Aqrar iqtisadiyyat" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V.Korerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Aqrobiznesin təşkili problemləri" və "Beynəlxalq aqrobiznes" fənləri tədris edilir.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn iqtisad yönümlü mütəxəssislərə kiçik və orta biznesin problemləri haqqında ətraflı məlumat verir. Biznesin iqtisadi mahiyyəti, növləri, aqrar sferada biznesin məqsədi və istiqamətləri, kiçik biznesin və biznes infrastrukturun sosial iqtisadi əhəmiyyəti, aqrobiznesdə biznes planların tərtibi, bazar araşdırmalarının aparılması,biznesdə tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması, kiçik və orta biznes subyektlərinin istehsal,xidmət ,satis və maliyyələşmə sferalarında üzvləşdikləri bəzi problemlər ətraflı öyrənilir və təhlil edilir. Kiçik və orta biznesin milli iqtisadiyyatın bütün sferalarında, xüsusilə, aqrar sahədə və bütövlükdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında rolunun artırılması istiqamətində xüsusi əhəmiyyətini əhatə edir. Aqrobiznes MBA ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə ölkədə həyata keçirilən aqrar islahatların inkişafı, çoxukladlı aqrobiznes-sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı prinsiplərini, xüsusiyyətlərini, idarəetmə formalarının daha da təkmilləşdirilməsini,ölkədə əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması üçün kiçik və orta aqro-sahibkarlığın üstün cəhətləri, regionlar, istehsal və xidmət sahələri üzrə inkişaf səviyyəsini öyrənməkdən, sahibkarlıq şəraitində torpaq sahələrindən, əmlakdan, maliyyə vəsaitlərindən, əmək resurslarından daha səmərəli istifadə olunması yollarını izah etməkdən ibarətdir.

Kursun nəticələri: "Kiçik və orta biznesin problemləri" fənninin öyrənilməsi " Aqrobiznesin idarə edilməsi" ixtisasları üzrə magistr səviyyəsində mütəxəssis hazırlığı zamanı makro və mikro səviyyələrdə müasir aqrar iqtisadiyyatının aktual problemlərini, aqrar sferada bazar iqtisadiyyatının inkişaf qanunauyğunluqlarını, elmi-metodoloji məsələlərini, kiçik və orta biznesin beynəlxalq təcrübə əsasında perspektiv fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən etməyə kömək edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı, 20 % -dən artıq olduğu halda magistr həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal məşğələ dərslərində fəaliyyətə, 30 bal isə kollokviumun nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir билет 5 sualdan ibarət olmaqla 10 balla qiymətləndirilir) toplayır.

Seminar ərzində minimum 3 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda 0 (sıfır) bal qeyd olunur.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17 baldan az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur. Tələbənin yekun qiyməti imtahana qədər və imtahanda toplanmış ballar cəmlən-məklə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

- A – «Əla» – 91-100 bal;
 B – «Çox yaxşı» – 81-90 bal;
 C – «Yaxşı» – 71-80 bal;
 D – «Kafi» – 61-70 bal;
 E – «Qənaətbəxş» – 51-60 bal;
 F – «Qeyri-kafi» – 51 baldan az.

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirməmiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərtilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Məşğələ 30 saat, Cəmi 30 saat

№	Mövzuların adı	O cümlədən	
		Mühazirə	Seminar
1	Mövzu 1: Biznes iqtisadi kateqoriya kimi. Biznesin növləri və ətraf mühit amilləri Plan: 1. Biznes və onun iqtisadi mahiyyəti 2. Aqrar sferada biznesin məqsədi və istiqamətləri 3. Biznesin növləri .İstehsal , xidmət, kommersiya, maliyyə və konsulstativ biznes 4. Biznesin daxili və xarici mühit amilləri Mənbə: (2,3,4)	2	2
2	Mövzu 2: Fəaliyyət miqyasına görə biznesin təsnifatı Biznesin infrastrukturunu. Biznesdə reklam siyasəti Plan: 1. Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatı 2. Kiçik biznesin mahiyyəti və sosial əhəmiyyəti 3. Biznes infrastrukturunun sosial iqtisadi mahiyyəti 4. Aqrobiznesdə reklam fəaliyyətinin mahiyyəti və təşkili Mənbə: (1,3)	2	2
3.	Mövzu 3. Biznesdə risklər, rəqabət anlayışı və işgüzar fəallıq strategiyası. Plan: 1. Risk anlayışı və onun yaranma səbəbləri 2. Aqrobiznesdə risklərin növləri və azaldılması yolları 3. Biznesdə risklərin sığortalanması və aqrar sığortanın tətbiqi 4. Rəqabət anlayışı və onun tipləri 5. Antiinhisar tənzimlənməsinin əhəmiyyəti 6. Aqrobiznesdə strategiyasının seçilməsi, hücum və müdafiə	2	2

	strategiyası Mənbə: (2,3)		
4	Mövzu 4: Aqrobiznesdə biznes planların və investisiya layihələrinin tərtibi mexanizmi Plan: 1. Biznes planların və investisiya layihələrinin tərtibinin sosial-iqtisadi əhəmiyyəti 2. Biznes planların strukturu və tərtibat qaydası 3. Biznes ideyanın seçilməsinin xarakterik xüsusiyyətləri 4. Biznesdə GZİT (güclü, zəif imkanlar və təhlükələr) təhlili 5. Aqrobiznesdə bazarın öyrənilməsi və bazar segmentləri üzrə təhlilin aparılması 6. Aqrobiznesdə marketing və bazar araşdırmalarının əhəmiyyəti 7. İstehsal və tədarük xərclərinin mahiyyəti 8. Xərclərin təsnifatı və xərclər planının tərtibi qaydaları	4	4
5	Mövzu 5: Biznes sistemində tərəfdaşlıq əlaqələri Plan: 1. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması mexanizmi (steykholder) 2. İstehsal sferasında əməkdaşlığın formaları 3. Müştərkə sahibkarlıq tərəfdaşlıq əlaqələrinin mühüm forması kimi 4. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlıq 5. Françayzing müştərkə sahibkarlıq forması kimi Mənbə: (2,3,5)	2	2
6	Mövzu 6: Kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsi Plan: 1. Kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin əhəmiyyəti və maliyyələşmə mənbələri 2. Kiçik və orta biznes subyektlərinin maliyyə vəsaitləri və onlardan istifadə. 3. Lizing kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv forması kimi 4. Biznesin maliyyələşdirilməsində faktoringin yeri və rolu 5. Biznesin vençur maliyyələşdirilməsi Mənbə: (3,4)	2	2
7	Mövzu 7: Aqrar sferada kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi Plan: 1. Dövlət tənzimlənməsinin məqsədi, prinsipləri və funksiyaları 2. Dövlət tənzimlənməsinin formaları: subsidiya, dotasiya, kompensasiya, kvotlaşdırma 3. Aqrar sferada qiymət rəqabəti, məhsul kreditləri və lizingdən istifadə problemləri Mənbə: (1,3,4)	1	1
	Cəmi	15 saat	15 saat

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı təsərrüfat subyektlərinin iqtisadi maraqlarına uyğun qərar qəbul edilməsini, məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməyi, nəticələri qiymətləndirməyi, idarəçiliyin təmin edilməsində həvəsləndirilmə metodlarına diqqət yetirməyi və s. nail olmağı bacarmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Aqrar sferada biznesin məqsəd və istiqamətlərini
- Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatını
- Aqrobiznesdə risklərin növləri və azaldılması yollarını
- Biznesdə risklərin sığortalanması və aqrar sığortanın tətbiqini
- Antiinhisar tənzimlənməsinin əhəmiyyətini
- Aqrobiznesdə biznes planların və investisiya layihələrinin tərtibi mexanizmi
- Biznes sistemində tərəfdaşlıq əlaqələrini
- Kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin əhəmiyyəti və maliyyələşmə mənbələrini
- Dövlət tənzimlənməsinin məqsədi, prinsipləri və funksiyalarını öyrənir.
- Müstəqil analiz etmə bacarığına yiyələnir;

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. İmtahan sualları:

1. Biznes və onun iqtisadi mahiyyəti
2. Aqrar sferada biznesin məqsədi və istiqamətləri
3. Biznesin növləri .İstehsal , kommertiya, xidmət, maliyyə və konsultativ biznes
4. Biznesin daxili və xarici mühit amilləri
5. Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatı
6. Kiçik biznesin mahiyyəti və sosial əhəmiyyəti
7. Biznes infrastrukturun sosial iqtisadi mahiyyəti
8. Aqrobiznesdə reklam fəaliyyətinin mahiyyəti və təşkili
9. Risk anlayışı və onun yaranma səbəbləri
10. Aqrobiznesdə risklərin növləri və azaldılması yolları
11. Biznesdə risklərin sığortalanması və aqrar sığortanın tətbiqi
12. Rəqabət anlayışı və onun tipləri
13. Antiinhisar tənzimlənməsinin əhəmiyyəti
14. Aqrobiznesdə strategiyaların seçilməsi, hücum və müdafiə strategiyası
15. Biznes planların və investisiya layihələrinin tərtibinin sosial-iqtisadi əhəmiyyəti
16. Biznes planların strukturu və tərtibat qaydası
17. Biznes ideyanın seçilməsinin xarakterik xüsusiyyətləri
18. Biznesdə GZİT(güclü, zəif , imkanlar və təhlükələr) təhlili
19. Aqrobiznesdə bazarın öyrənilməsi və bazar segmentləri üzrə təhlilin aparılması
20. Aqrobiznesdə marketinq və bazar araşdırmalarının əhəmiyyəti
21. İstehsal və tədarük xərclərinin mahiyyəti
22. Xərclərin təsnifatı və xərclər planının tərtibi qaydaları
23. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması mexanizmi (steykholder)
24. İstehsal sferasında əməkdaşlığın formaları
25. Müştərik sahibkarlıq tərəfdaşlıq əlaqələrinin mühüm forması kimi
26. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlıq
27. Françayzing müştərik sahibkarlıq forması kimi
28. Kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin əhəmiyyəti və maliyyələşmə mənbələri

29. Kiçik və orta biznes subyektlərinin maliyyə vəsaitləri və onlardan istifadə.
30. Lizinq kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv forması kimi
31. Biznesin maliyyələşdirilməsində faktorinqin yeri və rolu
32. Biznesin vençur maliyyələşdirilməsi
33. Dövlət tənzimlənməsinin məqsədi, prinsipləri və funksiyaları
34. Dövlət tənzimlənməsinin formaları: subsidiya, dotasiya, kompensasiya, kvotlaşdırma
35. Aqrar sferada qiymət rəqabəti, məhsul kreditləri və lizinqdən istifadə problemləri

XV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları

1. Aqrar sferada biznesin məqsədi və istiqamətləri
2. Biznesin növləri .İstehsal , kommersiya, xidmət,maliyyə və konsulstativ biznes
3. Biznesin daxili və xarici mühit amilləri
4. Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatı
5. Kiçik biznesin mahiyyəti və sosial əhəmiyyəti
6. Biznes infrastrukturun sosial iqtisadi mahiyyəti
7. Aqrobiznesdə reklam fəaliyyətinin mahiyyəti və təşkili
8. Aqrobiznesdə risklərin növləri və azaldılması yolları
9. Rəqabət anlayışı və onun tipləri
10. Biznes planların və investisiya layihələrinin tərtibinin sosial-iqtisadi əhəmiyyəti

II Kollektiv sualları

1. Biznes planların strukturu və tərtibat qaydası
2. Biznesdə GZIT(güclü,zəif ,imkanlar və təhlükələr) təhlili
3. Aqrobiznesdə bazarın öyrənilməsi və bazar segmentləri üzrə təhlilin aparılması
4. Aqrobiznesdə marketing və bazar araşdırmalarının əhəmiyyəti
5. Xərclərin təsnifatı və xərclər planının tərtibi qaydaları
6. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması mexanizmi (steykholder)
7. Müştərek sahibkarlıq tərəfdaşlıq əlaqələrinin mühüm forması kimi
8. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlıq
9. Françayzing müştərek sahibkarlıq forması kimi
10. Lizinq kiçik və orta biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv forması kimi

"Kiçik və orta biznesin təşkili problemləri" fənninin sillabusu MBA "Aqrobiznes" və "Sosial xidmət sahələri" ixtisası üzrə tədris planı əsasında tərtib edilmişdir.
Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.
12 sentyabr 2025-ci il tarixli 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Kafedra müdiri v.i.e.:

Fənn müəllimi:

dos. G Əliyeva

Ə.Əfəndiyev